

Tájékoztató az Észak-dunántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács részére
Komárom-Esztergom megyei Vízyűjtő-gazdálkodási Tervezési Bizottság
Előterjesztő: Bartal György – Vidra Kft

A vízgyűjtő-gazdálkodás tervezés során az intézkedések és tervek véleményezése több lépcsőben történt.

2008. december 22-én jelent meg az Országos szintű intézkedési program munkaközi anyaga

Az alegység tervek tervezése során több alkalommal is volt lehetőség az intézkedések véleményezésére:

Előzetes környezeti célkitűzések, előzetes intézkedési programok véleményezése

2009. február 18-án TVT Győr-Moson-Sopron megyei Albizottság

2009. február 19-én Komárom-Esztergom megyei Albizottság

2009. március 5. TVT ülés Győr

2009. május 28. Konferencia a vízgyűjtő-gazdálkodás aktuális kérdéseiről KEM Közgyűlés

Területi fórumok:

1-5 Bakonyér és Concó alegységen

Dátum: 2009.07.15. 10:00

Helyszín: Kisbér, Széchenyi út 2.

1-6 Által-ér alegységen

Dátum: 2009.07.06. 14:00

Helyszín: Tata, Bacsó Béla út 54.

1-7 Gerecse alegységen

Dátum: 2009.07.07. 14:00

Helyszín: Esztergom, Szent István tér 6.

Tematikus fórumok

2009. szeptember 7-18. között 20 db különböző fórum, közöttük Hanság, Fertő tó, Duna medersüllyedése és a Duna vízgyűjtője közvetlenül is érintette a konkrét intézkedéseket.

Az elkészült dokumentumok folyamatosan véleményezhetők voltak a www.vizenk.hu honlapon: a meghosszabbított határidőig – 2009. szeptember 18-ig.

Számos általános észrevétel, a terv alapozó fejezeteit érintő módosítás, pontosítás, valamint néhány konkrét intézkedési javaslat érkezett.

A végleges tervben **minden alegységre lesz egy külön dokumentum, ami végül a 10-es fejezet mellélete lesz.** Ebben szerepelni fog a véleményező neve és hogy miként szolt hozzá, illetve az, hogy a véleményét milyen módon vettük figyelembe.

- elfogadjuk a véleményt, teljes egészében beépítettük a tervbe
- részben elfogadjuk, a hozzászólás egyes elemeit a tervbe beépítettük
- a terv szempontjából nem releváns (a hozzászólás egésze, vagy egyes elemei)
- nem fogadjuk el, a tervbe nem építjük be (indoklás)

Cuhai Bakonyér, Concó

Az alegység ÉD TVT működési területét érintő vélemények jelentős részben beépíthetők a tervbe. (**ÉDV ZRT, Tatai Mg ZRT**)

A **Komárom-Esztergom megyei Mérnökkamara** észrevételei részben beépíthetők. Vízigény előrejelzés részvízgyűjtő szintjén készült. A karsztvízből történő vízigények kielégítésére lesz lehetőség. Tekintettel arra, hogy a karszt víztest több tervezési alegységet is érint, a Duna részvízgyűjtő egészén lehet meghatározni azt a kontingenst, amely a karsztvízszintből felhasználható. (további igények kielégítésére a jelenlegi vízigények ~ 20 %-a lehetséges) Ezt azonban területileg elosztva különböző mértékű lehet. Azokon a helyeken, ahol más vízbázis nem áll rendelkezésre, lehetőség van a karsztvíz használatára úgy, hogy jelenlegi vízhasználatokat és a források visszatérését ne akadályozza. A későbbiekben lehet ezeket a területeket lehatárolni és a kitermelhető kontingenst meghatározni.

A **DINPI** véleménye jelentős részben beépíthető a tervbe (A Dunát érintő kérdéseket külön tárgyaljuk). A szennyvíztelepek mellé puffertározók létesítését támogatjuk, a gyógyszermaradványok kiszűrésére vonatkozó szabályozások, szabványok, előírások módosítását javasoljuk, a kötelező előírást nem támogatjuk.

Általér

A tó eredeti funkciója megváltozott, hűtőként jelenleg nem üzemel, felmerült az elbontása, megkerülő csatorna építése.

Az intézkedésekkel kapcsolatban Tatabánya Városa a Bánhidai-hűtő fennmaradása mellett érvelt. A tó üzemeltetésére jelenleg nincs érvényes vízjogi engedély. A vízgyűjtőn a vízkészlet jelenleg lekötött.

Lehetséges megoldások:

- A. A tó megszüntetése.
- B. A tó átalakítása oldaltározós tóvá, az Által-ér nem folyik át rajta, így vízkészletet csak akkor kap, amikor az rendelkezésre áll.

A **DINPI** véleménye jelentős részben beépíthető a tervbe (A Dunát érintő kérdéseket külön tárgyaljuk). A szennyvíztelepek mellé puffertározók létesítését támogatjuk, a gyógyszermaradványok kiszűrésére vonatkozó szabályozások, szabványok, előírások módosítását javasoljuk.

Gerecse

Az **ÉDV ZRT** legtöbb javaslata beépíthető a tervbe. A part menti puffersáv kialakításának tényleges módját az országosan kialakuló rendszer alapján lehet megvalósítani.

Esztergom-Kertvárosért Baráti Egyesület Környezetvédelmi Munkacsoportjának észrevételei részben beépíthetők a tervbe (részben a terv már összhangban van vele), illetve árvízvédelmi kérdést érint, ami nem tartozik a VKI végrehajtása alá.

A **DINPI** véleménye jelentős részben beépíthető a tervbe (A Dunát érintő kérdéseket külön tárgyaljuk). A szennyvíztelepek mellé puffertározók létesítését támogatjuk, a

gyógyszermaradványok kiszűrésére vonatkozó szabályozások, szabványok, előírások módosítását javasoljuk.

Duna

Jelentős hidromorfológiai hatások érték a Duna alsó szakaszait is. A dunai erőművek a görgetett hordalékot visszatartják, ezért a medermélyülés és a görgetett hordalék átrendeződés a bősi erőmű alatt várhatóan folytatódni fog. A mellékágak vízellátását javítani kell, ennek műszaki megvalósítása függ a medermélyülés ellensúlyozására tett intézkedéstől is.

A folyószakasz szabályozását árvízvédelmi és hajózási igények miatt végezték el. A beavatkozásokat e célok megvalósulása mellett kell megtervezni. A mellékágak rehabilitációja árvízvédelmi szempontból is kedvező hatású és közvetve a medemélyülés mértékét is csökkentheti. A hatás megszüntetésére több műszaki megoldás is szóba jött.

1) Felső-Dunán a vízlépcsők megszüntetése

A hordalékegyensúly helyreáll, de vizsgálni kell a VKI 4. cikk (3) bekezdés III. pontját, mely szerint a jó ökológiai állapot elérésére tett intézkedések nem érinthetik hátrányosan – egyebek mellett – az energia termelést. Megvalósítása csak elvi lehetőség, hiszen ez a beavatkozás a felső-dunai vízerőműveket hátrányosan érinti, s csak az ICPDR-ral közösen lehet megvalósítani.

2) Mederstabilizálás

Mederstabilizálás az ÖKOPLAN, Dunadrop és VITUKI terve (1999) alapján. Ez a terv a vízszintek várható süllyedésének megakadályozása mellett a nemzetközi hajóútt biztosítását tűzte ki célul, tehát célja nem a VKI előírásainak megvalósítása volt.

A tervezett beavatkozás az 1811 – 1790 fkm szakaszon a kisvízi meder teljes bevédését, egy tervezett mederprofil kialakítását és kőszórásos védelmét jelenti.

A tervben szereplő kisvízszintek a jelenlegi kisvízszint alatt helyezkednek el 2,5 méterrel, ami térség vízháztartása, a mellékágrendezserek vízellátása és a partiszűrésű vízbázisok szempontjából káros következményekkel járnak. A mintakeresztszelvények alapján megállapítható, hogy a középívzi meder mérete is jelentősen csökken.

A tervezett beavatkozás az 1790-1706 fkm közötti szakaszon a kisvízszint süllyedés korlátozását (az egész szakasz átlagában) 30-40 cm-re irányozza elő, az ún. nagymarosi típusú mederszűkítések alkalmazásával. A beavatkozás a medersüllyedést mérsékli, de nem akadályozza meg, továbbá a tanulmányban nem vizsgált mértékű, de nyilvánvalóan jelentkező további árvízszint emelkedést eredményeznek, ami reálisan megvalósítható árvízvédelmi fejlesztéssel nem, illetve csak nagy költséggel kezelhető.

Fentiek miatt ez a megoldás a VKI 4. cikk 3. a) bekezdés miatt nem támogatható, mivel a beavatkozás káros hatással lenne a tágabb környezetre és az árvízvédelemre.

3) Duzzasztás

A vízszintemelés megvalósítható duzzasztással is, amely azt eredményezi, hogy a víztest erősen módosított állapotú lesz. Ez a VKI 4. cikk (7) bekezdésnek megfelelő szűrés alapján akkor valósítható meg, ha

- a beavatkozás elsőrendű közérdek

- nincs más a környezet számára jóval előnyösebb, műszakilag lehetséges és gazdaságos megoldás a medersüllyedés megakadályozására

Becsült költség: 380 milliárd Ft

Az egyeztetések során konkrét észrevétel a Duna Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságtól érkezett: a duzzasztást nem támogatják, mivel a Duna Natura 2000 terület.

4) Megvizsgáltuk a VITUKI 2008-ban készített hajózási tanulmányát abból a szempontból, hogy miként hat e víztest hidromorfológiai állapotára.

(A tanulmány célja nem a VKI célkitűzéseinek megvalósítása volt, de nyilvánvalóan hatással lehet rá.) A tanulmány 2 változatot vizsgál. Az egyik változatnál a medermélyülés nem áll meg, míg a másik változatnál – a görgetett hordalék pótlásával – a medemélyülés mérséklődik, de a víztest hidromorfológiai állapota nem javul, ezért **ennek megvalósítása a hidromorfológiai problémát nem oldja meg.**

5) Nincs intézkedés

A medermélyülés várhatóan tovább folytatódik, a Jelentős Vízgazdálkodási Problémák között nevesített feladatot nem oldjuk meg, derogációt kell kérnünk. Emellett célszerű operatív monitoringgal nyomon követni a medermélyülés mértékét a következő tervezési ciklusban.

Összefoglalva: A probléma (medersüllyedés) megoldására az 1) vagy a 3) változat műszakilag alkalmas lehet. Amennyiben a Bizottság egyiket sem támogatja, nem teszünk intézkedést és derogációt kérünk erre vonatkozóan. (5. változat) A további romlás megakadályozására a kavicsvisszatöltés alkalmas lehet.